

FONS CELESTÍ BELLERA I RITA GIBERNAU. DESCRIPCIÓ

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència	CAT AMGr 13 76
Nivell de descripció	Fons
Títol	Fons Celestí Bellera i Rita Gibernau
Dates	Data de creació: 1838- 2011 (Predomina la documentació de 1900 a 1950. De 2011 hi ha les entrevistes a exalumnes) Data d'agregació: 1888-1958
Volum i suport	2,7 metres lineals de documents textuais 360 fotos 86 plaques de vidre 3,5 metres lineals de llibres Enregistraments d'entrevistes a 12 exalumnes de Bellera i Gibernau en suport digital (3hora i 52 minuts en total)

ÀREA DE CONTEXT

Nom del productor	Rita Gibernau Riera i Celestí Bellera Morera
Història del productor	El fons recull documentació de Celestí Bellera Morera i Rita Gibernau Riera així com de les seves famílies (especialment la de Rita Gibernau). Van ser un matrimoni de mestres que van treballar a les escoles de Palou entre les dècades de 1920 i 1950. Ell era el mestre de l'escola de nens i ella de la de nenes. La documentació s'ha agrupat segons diversos productors i, per tant, es presenta la història de cada un d'ells: Gertrudis Riera (1861-1944) era filla dels mestres de Teià Martí Riera i Rita Valls i ella mateixa va exercir el magisteri entre 1882 i 1890, a Castelladral i a Lliçà d'Amunt. Va deixar temporalment el magisteri després de casar-se el 1890, per dedicar-se a la cura dels seus fills i ajudar al seu marit Domingo Gibernau (?-1918), nascut a Teià, amb qui tindria quatre fills. Era comerciant agrícola, es dedicava al comerç de llimones, taronges i vi També s'encarregava de la gestió de finques familiars. El 1918 Gertrudis Riera va enviudar i tornaria a exercir de mestra a partir de 1919, essent destinada a l'escola de nenes de Palou fins el 1928 que va seguir fent de mestra a Eivissa (la Gertrudis va fer una

permuta amb la filla per la plaça de mestre de Palou). Mor a Teià el 1944.

Celestí Bellera (1889-1940) havia nascut a Surp (Vall d'Àssua, Pallars Sobirà) el 09/04/1889. La seva família vivia de la ramaderia i el 1915 va ingressar a l'escola de magisteri de Lleida. En acabar els estudis a l'octubre de 1922 va aprovar les oposicions de mestre i fou destinat a l'escola de nens de **Palou** on va coincidir amb **Gertrudis Riera** i a partir de 1929 amb la seva filla **Rita Gibernau**. Bellera exerciria el càrrec de mestre a Palou fins a la seva mort per broncopneumònia el 12 de març de 1940.

Rita Gibernau (1898-1958) havia nascut a Teià (Maresme) el 26/08/1898 filla de **Domingo Gibernau** i **Gertrudis Riera**. El 1927 acaba el magisteri i guanya una plaça de mestra a Eivissa, però sol·licita una permuta amb la plaça que ocupa la seva mare, Gertrudis Riera, a **Palou**. Així, a partir de 1929 les escoles de Palou serien regentades pel Celestí Bellera (la de nens) i Rita Gibernau (la de nenes). Després de la mort de Celestí Bellera el 1940, Gibernau va seguir exercint com a mestra a Palou fins a principis dels 50, després va seguir donant classe a Barcelona, a Sarrià fins a la seva mort.

Celestí Bellera i Rita Gibernau es van casar l'any 1929 i el 1930 naixia el seu únic fill, Manel Bellera Gibernau. Aquest va tenir dos fills, Nicolau i Ricard.

Les escoles de Palou estaven ubicades en unes instal·lacions molt rudimentàries fins que el setembre de 1932 s'inauguraren les escoles noves i una casa per als mestres, de l'arquitecte Jeroni Martorell.

La família Claramunt - Nogués és una branca emparentada de lluny amb els Gibernau - Riera i que també residia a Teià. La notícia més antiga que en tenim és la de Lluís Nogués, empresari de marbres de Barcelona. La seva germana Joana Nogués es va casar amb Ramon Morgades, que tenia relació professional amb Lluís i residia a Teià. La seva altra germana, Mercè Nogués, es va casar amb algú de cognom Claramunt. El seu fill, Josep Claramunt, mantingué una estreta relació amb el seu oncle polític Ramon Morgades.

Història arxivística

La documentació generada per en Celestí Bellera i la Rita Gibernau, que donen nom al fons, és la que ella va conservar a Teià després de deixar el càrrec de mestra a l'escola de Palou, incloent-hi documentació personal, documents de gestió de l'escola i nombrosos llibres de la biblioteca.

Els documents de Gertrudis Riera i de les generacions anteriors de la família s'haurien anat acumulant a la casa de Teià, anomenada Can Terrible, ubicada al carrer Mestre Riera.

La documentació dels Claramunt-Nogués devia ser conservada a la seva pròpia casa de Teià però en algun moment no determinat va unir-se a la que guardaven els Gibernau-Riera.

A partir de 2010 Ricard Bellera, fill de Manel Bellera i, per tant, nét de Celestí Bellera i Rita Gibernau, porta a terme una tasca d'organització i descripció dels documents familiars fins que dona tots els documents a l'Arxiu Municipal de Granollers el 2020.

Alguns dels documents, especialment els llibres, mostraven desperfectes per la humitat i per l'acció de rosegadors i xilòfags. S'ha fet una actuació bàsica de neteja i desinfecció als documents afectats.

Dades sobre l'ingrés

L'Ingrés del Fons Celestí Bellera i Rita Gibernau es va formalitzar el 13 de març de 2020 per mitjà de contracte de donació, amb signatura de l'alcalde de la ciutat i el net de Celestí i Rita: Ricard Bellera Kirchhoff, ingrés 37 de 12 de març de 2020. Contracte de donació de signat el 13 de març de 2020 i aprovat per la Junta de Govern Local de 12 de març de 2020.

La data de signatura del contracte va coincidir amb el 80e aniversari de la mort de Celestí Bellera.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

Documentació datada entre mitjans del segle XIX i mitjans dels segle XX.

La tipologia dels documents és molt diversa: registres i documents administratius relacionats amb l'escola, documents administratius personals, llibres de comptabilitat, correspondència, rebuts i factures, materials pedagògics, publicacions periòdiques i alguns plànols.

Hi ha un gran volum de fotografies. Tot i que moltes són de tipus personal, n'hi ha nombroses on es reconeixen espais de Palou o Granollers així com grups d'alumnes de les escoles i persones d'aquest nucli rural.

Finalment, el fons inclou una col·lecció de llibres, tant els d'ús particular per part de les diverses generacions de la família com els que formaven part de la biblioteca de l'escola.

Sistema d'organització

S'ha organitzat la documentació en 3 agrupacions i s'ha registrat a la base de dades de Fons i Col·leccions:

1. Escoles de Palou: Tot allò que reflecteix l'activitat escolar, pedagògica o de gestió del centre escolar on van treballar Bellera i Gibernau.

1.1. Documentació de les escoles: documents administratius, llistats d'alumnes, actes d'inspecció, inventaris i plànols.

1.2. Gestió de la biblioteca escolar: documentació que testimonia la creació de la biblioteca a través de compres o donacions i registres dels llibres que hi havia.

1.3. Materials pedagògics com quaderns de cal·ligrafia o de matemàtiques, cançoners, mapes o programacions de continguts.

2. Documentació del matrimoni Bellera-Gibernau: generada i conservada per Celestí Bellera i Rita Gibernau tant en la seva etapa de formació com en la vida professional.

2.1. Documentació personal: apunts, quaderns d'exercicis, titulacions acadèmiques, revistes, programes d'actes culturals, documentació administrativa, expedients laborals, correspondència, notes.

2.2. Sindicat de Treballadors de la Terra de Palou: entre 1937 i 1939 Celestí Bellera es va encarregar de la comptabilitat d'aquest sindicat del qual es conserven aquí alguns llibres de comptes.

3. Documentació de la família Gibernau-Riera: aquesta agrupació recull tot el que es conserva dels avantpassats de la Rita Gibernau, especialment de la seva mare, Gertrudis Riera, que fou també mestra de Palou, però també dels negocis del pare, Domingo Gibernau.

3.1. Documentació de la Gertrudis Riera i la seva família: quaderns amb exercicis, partitures, retalls de premsa, documentació administrativa, titulacions, correspondència, materials pedagògics, expedients laborals, llibres de comptes i dietaris econòmics de Gertrudis Riera i els seus pares i germans.

3.2. Activitat econòmica de Domingo Gibernau: registres d'exportacions, copiadors de cartes, correspondència, llibres de comptes que reflecteixen els negocis del marit de Gertrudis Riera.

3.3. Documents de la família Claramunt Nogués: correspondència, factures, rebuts i llibres de comptes tant d'activitats professionals

com personals.

4. Biblioteques escolar i familiar: El fons inclou una quantitat important de llibres que s'han agrupat aquí separant-los en dos grups:

4.1. Llibres de la biblioteca escolar de Palou, que Rita Gibernau es va emportar a Teià.

4.2. Llibres de la biblioteca familiar recollits per les diverses generacions des de mitjans del segle XIX fins a mitjans del segle XX

5. Entrevistes a exalumnes del Celestí Bellera i la Rita Gibernau: 12 entrevistes realitzades per Ricard Bellera a exalumnes dels mestres de les escoles de Palou. Es controlen a través de la secció de Fonts Orals, amb el registre a la bdd de Fonts Orals.

6. Imatges:

Inclou les 360 fotografies i les 86 plaques de vidre, algunes de les imatges estan en els 2 formats. Les fotografies es controlen des de l'Arxiu d'Imatges i el programa fotoware. S'han digitalitzat i elaborat un catàleg cronològic de totes les imatges i una selecció d'aquestes s'han penjat online.

Informació sobre avaluació i tria

No s'ha realitzat

Incrementos

El donant ha conservat alguns documents que podrien representar petits increments en el futur.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés

Lliure accés, segons condicions pactades en el contracte de donació del fons.

Condicions de reproducció

La reproducció d'aquests documents s'ha de dur a terme d'acord amb les normes de l'Arxiu Municipal de Granollers.

Llengües i escriptures dels documents

Català, castellà, francès, anglès

Característiques físiques i requeriments tècnics

En general, la documentació presenta un bon estat de conservació.

Instruments de descripció

Els documents textuais s'han inventariat a la base de dades de Fons i Col·leccions. Les 12 entrevistes a exalumnes que s'han inventariat a la base de dades de Fons Orals i les imatges al programa Fotostation.

- Al web de l'AMGr es podrà consultar un catàleg ordenat segons el quadre de classificació dels documents i un catàleg cronològic per les imatges: www.granollers.cat/arxiu
- Hi ha disponibles online al Portal de l'Arxiu d'Imatges XX fotografies i les 12 entrevistes de Fons Orals: <https://arxiufotografic.granollers.cat/fotoweb/>
- S'han digitalitzat 63 unitats documentals del fons corresponents a 995 pàgines amb accés online des del Portal de l'Arxiu Digital de Granollers: <http://arxiunicipal.granollers.cat/ArxiuDigital/>

Es pot accedir a aquesta informació i documentació des del web de l'Arxiu Municipal de Granollers (AMGr) www.granollers.cat/arxiu.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Documentació relacionada

- Es poden trobar documents relacionats en el Fons Ajuntament de Palou, ja que les escoles on varen treballar Celestí Bellera i Rita Gibernau, eren de l'antic municipi de Palou fins el 1928 que s'annexa a Granollers.
- Donacions de llibres i llibretes escolars d'exalumnes de la Rita Gibernau i el Celestí Bellera a la Col·lecció de Documents.
- Sèrie 190. Correspondència del Fons Ajuntament de Granollers documentació de les escoles de Palou i dels mestres a partir de 1928.
- Sèrie 292. Informes de conducta i avals emesos durant la repressió franquista. Informe de conducte de Celestí Bellera.
- Ponència *Els mestres Celestí Bellera i Rita Gibernau i la renovació pedagògica dels anys 1920 i 1930* de Ricard Bellera Ponències: revista del Centre d'Estudis de Granollers. 2021.
- Conferència: *Els mestres Celestí Bellera i Rita Gibernau i la renovació pedagògica dels anys 1920 i 1930* de Ricard Bellera. Realitzada a les antigues Escoles de Palou el 2 d'octubre de 2021. Disponible al Portal web de l'Arxiu d'Imatges.
- Tertúlia del cicle Les tertúlies de l'Arxiu: *Palou i els mestres Celestí Bellera i Rita Gibernau amb la presència d'exalumnes*. Del 8 d'octubre de 2021. Projecte 6 de la Secció de Fons orals. Disponible al Portal web de l'Arxiu d'Imatges.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i dates	Oriol Padró Cirera i Carme Pérez Martin. Abril- novembre de 2021
Fonts	Ponència: <u><i>Els mestres Celestí Bellera i Rita Gibernau i la renovació pedagògica dels anys 1920 i 1930</i></u> de Ricard Bellera Ponències: revista del Centre d'Estudis de Granollers. 2021
Regles o convencions	Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007

Actuació: "Fons dels mestres de les escoles de Palou, Celestí Bellera i Rita Gibernau i Fons de l'antic poble de Palou. Tractament documental i digitalització" 2021, subvencionada per l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural dins els projectes per a l'elaboració i la millora d'instruments de descripció i la digitalització de fons del patrimoni documental de Catalunya custodiats en arxiu.

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura